

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ "CASE STUDY" У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті висвітлюється один із аспектів проблеми формування методичної компетенції вчителя англійської мови початкової школи, зокрема підвищення результативності цього процесу за рахунок застосування навчальної технології "Case Study". Автор наголошує на тому, що педагогічні ідеї К.Д. Ушинського знаходять своє втілення у розв'язанні проблем сучасної освіти. Стаття містить опис сутності кейсової технології навчання, вимог до кейсу, моделі організації занять з методики викладання англійської мови в початковій школі на основі названої технології, її переваг.

Ключові слова: методична компетенція вчителя англійської мови початкової школи, методичні знання, навички та вміння, технологія "Case Study".

Визначення на державному рівні доцільності раннього шкільного вивчення іноземної мови (ІМ) в Україні, починаючи з 2-ого класу загальноосвітнього навчального закладу (ЗНЗ), зумовило необхідність підготовки кваліфікованих вчителів іноземної, зокрема англійської мови (АМ) початкової школи.

Отже проблема підготовки фахівців, здатних забезпечити належний рівень іншомовної освіти молодших школярів є актуальною сьогодні. Вивчення педагогічних ідей К.Д. Ушинського дає підстави стверджувати, що проблема підготовки кваліфікованих учительських кадрів для молодших класів існувала у 19 столітті і була висвітлена вченим у статті «Проект учительської семінарії». Найістотнішим недоліком у справі тодішньої народної освіти К.Д. Ушинський вважав нестачу хороших наставників, спеціально підготовлених до виконання своїх обов'язків. Разом з цим К.Д. Ушинський обстоював гостру необхідність відкриття і функціонування педагогічних факультетів при університетах [1]. У статті «Про користь педагогічної літератури» видатний педагог, підкреслюючи важливість постійного розвитку професійної компетенції вчителя, писав: «Справжній учитель – це той, хто постійно сам вчиться, займається самоосвітою, знайомиться з найновішою педагогічною літературою, підвищує й удосконалює свою кваліфікацію» [2].

Повертаючись до сьогодення слід зазначити, що педагогічні ідеї

К.Д. Ушинського знаходять своє втілення у розв'язанні проблем сучасної освіти, зокрема у питанні формування методичної компетенції вчителя АМ початкової школи. Підготовка спеціалістів вказаного профілю, що здійснюється на факультеті початкового навчання Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка, має на меті забезпечити належний рівень професійної, в тому числі методичної компетенції майбутніх вчителів АМ, здатних удосконалюватися у професійному плані, розвиваючи свої професійні якості та здібності.

Методична компетенція, яку виділяють у складі професійної компетенції вчителя АМ початкової школи, є сукупністю його методичних знань, навичок і вмінь та індивідуальних суб'єктивних й особистісних якостей, що функціонує як здатність проектувати, адаптувати, організувати, вмотивувати, досліджувати й контролювати навчальний, пізнавальний, виховний і розвиваючий аспект англійської освіти молодших школярів у класній і позакласній роботі з ІМ через і під час спілкування з учнями [3, с. 12-13].

Процес формування методичної компетенції вчителя АМ початкової школи здійснюється на рівнях грамотності, ремесла й майстерності, кожний з яких корелює із системою складників методичної компетенції: знаннями, навичками й уміннями. На рівні грамотності студент набуває методичних знань, на рівні ремесла – оволодіває методичними навичками, на рівні майстерності – опановує методичні вміння. (Звичайно рівні окреслено суто з гностичною метою, оскільки на практиці неможливо чітко розмежувати процеси набуття знань й оволодіння навичками й уміннями) [3, с. 20-21].

У сучасній науковій літературі обґрунтовано, що студенти можуть пройти рівні грамотності, ремесла та досягнути рівня майстерності більш результативно, будучи залученими в активний навчальний процес [4, 5].

Однією з ефективних технологій формування методичної компетенції, що може використовуватися у курсі методики викладання АМ у початковій школі, забезпечуючи активні навчальні стратегії, виступає "Case Study".

Ця технологія виникла в середині ХХ століття в стінах Гарвардської школи бізнесу та отримала широке застосування у підготовці фахівців економічного та юридичного профілів. Згодом почалося впровадження названої технології у професійно-спрямоване навчання ІМ та у процес методичної підготовки викладачів-мовників. Теоретичні та практичні положення щодо використання кейс-технології розроблені закордонними вченими Е. Монтер, М. Лідере, Дж. Еракін, М. Норфі. У вітчизняній освітній практиці застосування цього методу знаходиться на початковому етапі.

"Case Study" є надзвичайно популярною технологією навчання у вищих навчальних закладах та відіграє важливу роль у набутті знань і формування навичок й вмінь студентів.

Технологія кейсів визначається як "студентоцентрована" діяльність, що забезпечує застосування теоретичних положень у процесі вирішення практичних завдань. Кейс – це єдиний інформаційний комплекс, що складається із трьох частин: інформації потрібної для ситуаційного аналізу, опису конкретної проблемної ситуації, практичних завдань.

Сутність технології навчання «Case Study» полягає в тому, що студентам пропонується в результаті знайомства з навчальними матеріалами осмислити зміст проблемної ситуації та запропонувати свій варіант її розв'язання на основі вже набутих знань, навичок та вмінь.

Кейс, що застосовується у курсі методики викладання АМ в початковій школі, повинен відповідати наступним вимогам:

- мати чітко визначену мету;
- мати відповідний рівень складності;
- бути актуальним;
- ілюструвати типові ситуації у навчанні АМ молодших школярів;
- сприяти розвитку аналітичного мислення студентів;
- заохочувати студентів до дискусії;
- мати декілька варіантів вирішення.

Вважають, що кейси можуть бути "мертвими" та "живими". "Мертві" кейси містять всю необхідну для аналізу інформацію. Для того, щоб "оживити" кейс необхідно заохотити студентів до пошуку додаткової інформації для подальшого аналізу.

Модель організації занять з методики викладання АМ в початковій школі на основі технології «Case Study» складається з трьох етапів.

Організаційний етап передбачає пояснення викладача про характер роботи з матеріалами кейсу, знайомство студентів з його змістом. На основному етапі здійснюється детальне вивчення студентами матеріалів кейсу, вироблення позиції із запропонованої проблеми, розробка плану презентації результатів проведеного аналізу, прийняття рішення стосовно обговорюваної проблеми. Завершальний етап включає виступи студентів-лідерів підгруп, обговорення проблеми, коментарі викладача щодо оцінки роботи учасників, виконання письмового завдання за результатами обговорення.

У контексті застосування кейс-технології для формування методичної компетенції вчителя АМ початкової школи можуть обговорюватися наступні проблеми.

1. Навчання англomовного спілкування молодших школярів через спілкування: за та проти.

З метою підготовки до обговорення проблеми студенти вивчають матеріали із таких посібників:

Куліш В.Г. Курс лекцій з методики викладання англійської мови у початковій школі. Навчально-методичний посібник. – Донецьк.: Юго-Восток, 1999; Басіна А. Методика викладання іноземної мови в початковій школі. – К.: Шк. світ, 2007.

2. Уточнення змісту професійної компетенції вчителя англійської мови початкової школи та визначення його професійно-значущих якостей.

З метою підготовки до обговорення проблеми студенти вивчають матеріали із таких посібників:

Пассов Е.И. и др. Мастерство и личность учителя (на примере деятельности учителя иностранного языка). – М., 2001; Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2008; Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006.

До переваг застосування кейс-технології у курсі «Методика викладання АМ в початковій школі» відносяться:

- забезпечення розвитку професійно-педагогічної спрямованості майбутнього вчителя АМ початкової школи, його критичного мислення, професійно-значущих особистісних якостей, методичної культури, методичної компетенції;
- забезпечення можливості для студентів застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблемних ситуацій;
- створення відповідних умов для освітньої автономії студента;

- сприяння активізації навчального процесу та забезпечення реалізації інтелектуальних, пізнавальних можливостей студентів;
- використання принципів проектного навчання;
- забезпечення різноманітності форм взаємодії міжособистісного спілкування;
- формування навичок роботи у команді, навичок презентації;
- стимулювання інтересу до навчання.

Таким чином викладені у цій статті положення обґрунтовують доцільність застосування технології "Case Study" у формуванні методичної компетенції вчителя англійської мови початкової школи.

Використані джерела

1. Ушинський К.Д. Проект учительської семінарії / К.Д.Ушинський. – К.: Рад. Школа 1983. – С. 31-55. – (Вибрані педагогічні твори в 2-ох томах. Т.1).
2. Ушинський К.Д. Про користь педагогічної літератури / К.Д.Ушинський. – К.: Рад. Школа 1983. – С. 9-25. – (Вибрані педагогічні твори в 2-ох томах. Т.1).
3. Бігич О.Б. Теорія і практика формування компетенції вчителя іноземної мови початкової школи: Навчальний посібник. / Оксана Борисівна Бігич. – К.: Ленвіт, 2006. – 200с.
4. Bonwell C. C. and Eison J. A. Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. ASHE- ERIC Higher Education Report №1, 1991. – pp 69-75. – (The George Washington University, School of Education and Human development. Washington, DC).
5. Sivan A., Wong Leung R., Woon C. and Kember D. An Implementation of Active Learning and its Effect on the Quality of Student Learning Innovations in Educations and Training International. – Vol. 37, 2000. – pp. 381-389.

Kmit' O.

CASE STUDIES IN DEVELOPING PRIMARY ENGLISH TEACHER METHODOLOGICAL COMPETENCE

The article highlights one of the aspects of the problem connected with developing Primary English Teacher methodological competence, specifically the increase of its effectiveness due to the application of "Case Study". The author emphasizes the fact that K.D. Ushynsky's pedagogical ideas are embodied in the solution of contemporary education problems. The article contains the description of Case Studies essence, model of practical classes in Methods of Teaching English at Primary School on the basis of the technology mentioned, its advantages.

Key words: *Primary English Teacher Methodological Competence, methodological knowledge, habits and skills, technology "Case Study".*

Стаття надійшла до редакції 18.05.2010